

OPODAL (28) *av*

-p- (27). -pp- (1).

Pierwsze o jasne, a pochylone; -o- (1) OpecŻyw, -ó- Strum (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *W pewnej odległości, z daleka; procul Vulg; longule Cn (27) : Piegża w życie gniazdo máiąc/ A z dziećmi támo mieľzkáiąc: Opodal w pole latáľ/ Pożywienia im ľzukáľ. BierEz N4v; Mącz 324a; thedy ty maľz ľkrzydło ľwoie lewe áľbo rog odľożyć opodal/ od nieprzyaciéľkiego práwego/ ták iákoby ľtrzelbá iáka áľbo poćifki nie dochodźily BielSpr 20v, 21.*

W połączeniu z bliższym określeniem odległości (3): porzućia dziećię pod iednym drzewem/ ktore tam byľo/ y odefzľá: śiadźy náprzećiwko opodal ná ieden przeľtrzaľ ľuku. Leop Gen 21/16; Strum C4; á co mieľiać cztery ich chodźilo/ po dochody kľáľtorne/ do innego imienia/ ktore ten kľáľtor miał opodal/ kilá dni drogi SkarŻyw 183.

opodal czego (1): Blazek zeznaľ ysz przyacziele pana Marczina Dworzenskigo vyechawssy oth nyego zdwora y bandacz ius opodal wssy wroczyli sia zassiae ku dworowy Rynyewskiego ZapWar 1558 nr 2686.

opodal do czego (1): Vchowa ćię dźiś Bóg ľzkody Bo tu opodal do wody. KochSob 59.

opodal od kogo, od czego (16): OpecŻyw 154v; BibRadz Deut 13/7; Przyćiągnáwľzy tedy Niemcy ku Pefztu/ poľoźyli ľie opodal od miáľthá/ [...] Gdy tedy Turcy od miáľtá oppodal odefzli/ w ten czás Pereni z Węgry prętko przykoczyl/ záľtápiľ od brony Thurkom BielKron 314v, 35, 284v, 314v; Mącz 178a, 210d, 347d, 462b, 463a, 476c; GórnRozm D4; BielSpr 64v; Strum F4v.

W przeciwstawieniu: »opodal ... blisko« (2): Iáko ľá Bogowie ktorzy miedzy okolicznemi narody ľá/ ták bliľko iáko y opodal od ćiebie [propinqui ad te, vel longinqui a te]/ od iedney gránice źemie áź do drugiey. BibRadz Deut 13/7; bo niebeśpieczeństwá te/ ktore ľá od nas opodal/ máľo ľię ich boimy ábo nic/ ále gdy ľá bliľko/ to iuľz drźymy/ trzepiecemy od ľtráchu GórnRozm D4.

Zwrot: »ić [od kogo] opodal« = ominąć kogoś z daleka (1): idźcie od nich oppodal [procul recedite ab illis]/ á dayćie im pokoy Leop 1.Esdr 6/6.

Wyrażenia: »nie barzo opodal« (4): Ravenna, Miáľto we Wľofzech. [...] Nie bárzo opodal od rzeki Rubicon. Mącz 347d, 210d, 463a, 476c.

»opodal od siebie odległy« (1): iż Oćiec S. náznáćyć raczył cztery kośćioły przednieyfe w Rzymie/ y opodal od ľiebie odległe ReszList 156.

»trochę opodal« (1): Moguncia ľtára/ trochę opodal od rzeki Renu byľá BielKron 284v.

2. *W pobliżu, niedaleko [przed czym] (1) : [św. Benedykt] Miał śioľtrę ś. Scholaťtikę od mľodości ľwey ná wieczná czyľtość y ľľuľzbę Boźá oddaná/ ktora go raz w rok/ dľa [!] duchowney rozmowy náwiedzáľá: gdy miáľá ducha ľwe^{go} P. B. oddáć/ iuľz oľtátnie ś. Benedictá brátá ľwe^{go} náwiedzáiąc á przed kľáľtorem opodal/ gdzie do niey S. Benedict wychodźil zoľtáiąc: prośiľá go/ [...] áby przez całą noc iego ľię rozmową o rzeczách niebieľkich/ ćieľzyć mogľá. SkarŻyw 252.*

Synonimy: 1. daleko, nieblisko; 2. blisko, niedaleko.